

Zápis z 1. zasadnutia expertného panelu

1. Otvorenie stretnutia a privítanie účastníkov

F. Vagač, garant expertného panelu, privítal všetkých účastníkov prvého zasadnutia expertného panelu k tvorbe legislatívneho zámeru upravujúceho služby vo verejnom záujme.

Téma služieb vo verejnom záujme nie je nová, no v niektorých prípadoch je podľa neho inovatívna, keďže v podmienkach SR nepoznáme zarámčovanie poskytovania služieb mimovládny nezávislými organizáciami (MNO). V súčasnosti má štát možnosti verejného obstarávania alebo rozdeľovania grantov. Mnohokrát však tieto nástroje nie sú vhodné pri službách, ktoré poskytujú MNO.

Téma služieb vo verejnom záujme sa stala jednou z prioritných tém Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti (ÚSV ROS). Je ukotvená v strategickom dokumente [Konceptia rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku na roky 2022 – 2030](#) a tiež je jedným z pilierov národného projektu Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík 2 (NP PARTI 2), v rámci ktorého bol zvolaný aj tento expertný panel.

F. Vagač poznamenal, že zlepšovanie legislatívneho rámca, ako aj predstavenie nových, resp. zlepšovanie existujúcich finančných mechanizmov by mohlo priniesť lepšie využívanie zdrojov, zvýšenie efektívnosti verejnej správy a konkurencieschopnosti a pre užívateľov služieb (občanov/klientov) lepšiu kvalitu, dostupnosť a udržateľnosť služieb.

F. Vagač ďalej predstavil tím ÚSV ROS, ktorý sa téme služieb vo verejnom záujme venuje v rámci NP PARTI 2 a vyzval členov panelu k predstaveniu, vid' dokument Zoznam členov expertného panelu.

Uviedol, že zo stretnutia sa ospravedlnil S. Konečný.

A. Kováčová, vedúca expertného panelu, predstavila cieľ expertného panelu, spôsob fungovania, harmonogram a predbežné témy stretnutí, vid' prezentácia Expertný panel.

Cieľ panelu:

Na základe odbornej diskusie pripraviť legislatívny zámer postavený na odborných (informovaných) odporúčaní odborníkov. Legislatívny zámer zadefinuje relevantné pojmy, princípy či mechanizmy, ktoré sú nevyhnutným predpokladom pre zlepšenie podmienok pri poskytovaní služieb vo verejnom záujme neverejnými poskytovateľmi, pri zachovaní zdravej konkurencie.

2. Diskusia

E. Rusnáková poznamenala, že na MPSVaR SR bola vytvorená Analýza štátnej pomoci pre sociálne služby, kde sú vymedzené aj služby všeobecného hospodárskeho záujmu (SVHZ). Cieľom analýzy bolo zdefinovať, ktoré sociálne služby sú štátnou pomocou, ktoré sociálne služby spadajú pod podporu de minimis alebo ktoré sú SVHZ. Momentálne o tomto vymedzení diskutujú s Protimonopolným úradom SR (PMÚ SR). Zároveň navrhla, aby bol do expertného panelu prizvaný aj zástupca PMÚ SR, ktorý je zo zákona koordinátorom štátnej pomoci.

F. Vagač ocenil dokument ako vstup do diskusie a zároveň dodal, že v rámci expertného panelu by chcel ÚSV ROS pokryť úpravu služieb vo verejnom záujme širšie, nielen cez oblasť sociálnych služieb.

V. Zahorjan predstavila aktivity a ich výsledky, ktoré už boli zrealizované v rámci NP PARTI 2 - analýza východiskového stavu (legislatíva), dotazníkový zber údajov od samospráv a MNO, fókusové skupiny s MNO, analýza dát z Centrálného registra zmlúv, vid' prezentácia Expertný panel.

D. Bartošová poznamenala, že v samosprávach musia byť primárne zabezpečené sociálne služby pobytové. To si žiada väčšinu zdrojov samospráv a na dotačné schémy pre MNO nezostáva veľký priestor. Vyzdvihla prínos MNO pri krízových opatreniach.

Niektoré samosprávy prenajímajú MNO priestory za symbolickú cenu, horšie je to s prevádzkovými nákladmi, ktoré sa zabezpečujú cez dotačné schémy. Najhoršia situácia nastáva pri podpore mzdových výdavkov. Toho sa mnohé samosprávy vzdali, napr. v meste Piešťany mali opakované finančné kontroly NKÚ. D. Bartošová poskytne správy, kde im NKÚ vytýka podporu konkrétnych služieb. Taktiež NKÚ vypracovalo dokument, kde konštatuje, čo by samosprávy mali podporovať a aké sú leg. mechanizmy. Jediný leg. mechanizmus, ktorý je momentálne zdefinovaný, je zákon o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby a zákon o nadáciách, kde sú zdefinované verejnoprospešné služby a účely, ktoré samosprávy môžu dotovať. Pošle aj VZN mesta Piešťany, ktoré prešlo viacerými kontrolami. Momentálne obsahuje len zopár účelov, ktoré NKÚ kontroluje. Pri diskusiách s MNO bolo identifikované oveľa širšie portfólio služieb.

K. Biela uviedla, že projektové financovanie má svoje výhody aj nevýhody. Na MS SR sa im vyplatil partnerský prístup k MNO. Zaznamenali zvýšenú kvalitu projektov/služieb MNO, aj napriek tomu, že MNO majú veľmi náročnú finančnú situáciu. Vníma frustráciu MNO z nepredvídateľných podmienok – organizácie nevedia, či projekt bude schválený alebo nie. MNO je bližšie k cieľovej skupine, a to znamená, že službu vie zabezpečiť vo vyššej kvalite ako štátna správa.

B. Kožuch poznamenal, že zaznamenal značnú rôznorodosť podmienok v jednotlivých samosprávach (napr. jeden kraj žiada 3 cenové ponuky, ďalší nie). Pomohlo by zjednotenie podmienok.

Ak má samospráva prístup, že ako prvé obmedzí podporu MNO cez dotačné schémy, nie je to partnerský vzťah. Navyše, keď o tom MNO ani dopredu neinformuje.

V niektorých oblastiach má štát monopol, napr. v oblasti služieb podpory zamestnanosti, všetko musí ísť cez úrady práce. Tu vníma veľkú výzvu.

Vyzdvihol akreditáciu a na ňu naviazanú dotačnú podporu z NIVAM na 3 alebo 5 rokov.

K. Biela podotkla, že v rámci štátnej správy existujú jednotné pravidlá (napr. Portál OverSi), no aj tak má informácie, že nie všetky rezorty ich dodržiavajú.

F. Vagač zdôraznil, že zámerom je zdefinovať systém a vytvoriť nové nástroje, ktoré má štát k dispozícii na financovanie rôznych typov služieb, (napr. aj ad hoc financovanie krízových situácií), keďže dotácie ani verejné obstarávanie, vo forme v akej sú dnes nastavené, nie sú vhodné.

V. Zahorjan doplnila, že zámerom je aj potenciálne otváranie štátu voči iným neverejným poskytovateľom, čiže z toho štát môže značne benefitovať.

A. Andrejšinová sa opýtala, či cieľom je vstupovať do „statusových“ zákonov, akými sú napr. zákon o nadáciách, neziskových org. poskytujúcich všeobecne prospešné služby, alebo bude upravované až následné fungovanie MNO.

A. Kováčová upresnila, že predmetom panelu nie je meniť jednotlivé „statusové“ zákony MNO, ale vytvoriť rámcovú právnu úpravu o službách vo verejnom záujme.

P. Haňdiak poznamenal, že verejná správa pozerá nedôverčivo na neziskový sektor. Tiež vníma nejasnú pojmológiu, ktorú treba upraviť a následne používať. V rámci nej by sa mohli upraviť aj služby vo

verejnóm záujme, ktoré P. Haňdiak vníma ako prienik medzi všeobecne prospešnými službami a štátnymi službami.

Dodal, že neziskový sektor je dosť veľký na to, aby prebral na seba určité kompetencie. Tam by videl zameranie diskusie.

V. Zahorjan a **M. Milková** uviedli, že návrh sa nebude venovať krízovému riadeniu ani súčasnej úprave sociálnych služieb, ktoré už nastavené sú.

F. Vagač poznamenal, že sa neočakáva, že expertný panel bude tvoriť návrhy (podklady). Tvorba návrhov bude prebiehať v užšom pracovnom tíme a následne budú s členmi konzultované.

A. Vachnová (po skončení diskusie) ponúkla pohľad na to, ako vníma možný spôsob uchopenia diskusie o legislatívnom zámere. Výzvy, ktorým čelíme, sa podľa nej dajú rozdeliť na adaptívne a technické. Medzi technické by zaradila systém soc. zabezpečenia alebo nastavenie súčasných dotačných schém. Tie už nastavené sú a nebudú predmetom leg. zámeru. Naopak by sme sa mali zamerať na adaptívne výzvy, ktoré zatiaľ uchopené nemáme. Súkromný a neziskový sektor (vrátane akadémie) vie tieto adaptívne výzvy zachytávať. Predmetom diskusie by mohlo byť vytvorenie mechanizmu výberu/identifikovania adaptívnych výziev.

3. Záver

F. Vagač poďakoval za diskusiu a podnety všetkým členom expertného panelu. Uviedol, že pred **druhým zasadnutím**, ktoré sa podľa harmonogramu uskutoční **16. februára o 9:00 v priestoroch ÚSV ROS**, dostanú účastníci panelu podklady.